

B&W blev bombet fra luften ikke én men to gange...

Klokken fem om eftermiddagen den 27. januar 1943 gennemførte det britiske luftvåben, Royal Air Force, et overraskelsesangreb på B&W's motorfabrik på Christianshavn. Det er en af de mest dramatiske hændelser i Christianshavns historie og genstand for megen omtale både i datiden og i den senere historieskrivning. Næsten ukendt er det imidlertid, at dette angreb ikke var det første luftbombardement, B&W blev udsat for, men det andet.

Trekvart år før, natten mellem den 15. og 16. april 1942, faldt der første gang bomber over B&W. Angrebet var rettet mod skibsværftet på Refshaleøen, som det lykkedes at ramme med 4 bomber, men de øvrige omstændigheder omkring denne RAF aktion - som også omfattede bombenedkastning på Amager Fælled - rummer flere ubesvarede spørgsmål.

Selve angrebet kan dokumenteres.

Bomberne faldt over lukkede områder, og den tyske presse censur forbød omtale af konkrete mål, så avisernes omtale har været begrænset. En rapport fra "Landsmeldecentralen" fra den 16. april 1942 kl. 22,16 bekræfter imidlertid, at angrebet virkelig fandt sted og giver en samlet oversigt over luftbombernes antal og skadevirkning:

"Ved Angrebet Kl. 03,30 er der kastet følgende Bomber:

A/S Burmeister og Wain, Refshaleøen:

1 Forsager i Flydedokken V.f. Hovedindgangen. Forsageren er i Løbet af Formiddagen demonteret og fjernet.

1 Bombe ved Monteringsbro, ved Bombens Eksplosion blev en Svejsepram sænket og en anden Pram kæntrret, der tilføjedes Skade paa Broen.

1 Bombe i Gaden ved Riggerloftet. Ved Bombens Eksplosion ødelagdes adskillige Vinduesruder og en Del Murværk. 1 vandledning i Bunden af Sprængkrateret blev ødelagt.

Samtlige 3 Bomber formodes at være 500 lbs. Bomber.

1 Bombe i Vandet ca. 100 m. Ø.f. Refshalevej. Bomben eksploderede.

Amager Fælled

8 Sprængbomber af ukendt Størrelse paa Amager Fælled nær Skydevolden mellem "Ny Skydeplads" og "Sundholm"

Samtlige Bomber eksploderede.

sign. Luftværnschefen i Storkøbenhavn

d. 16/4 1942"

Sammenlignet med 1943 bombningen var ødelæggelserne på B&W i 1942 beskedne, især da bomben på flydedokken ikke eksploderede. Eneste rapporterede skader ved nedkastningen på Amager Fælled er kratere efter eksplosionerne. Der meldes ikke om personskader på nogen af nedkastningsstederne.

Men hvem gennemførte angrebet?

Bombemaskinerne kom fra England, og den tyske luftmeldetjeneste kunne følge to fly fra de krydsede den jyske vestkyst og tværs over Danmark til målområdet i København. Derimod var den ellers så præcise rapportering af Royal Air Force operationer i dette tilfælde noget mangelfuld, så kun ved at sammenholde eksisterende materiale om aktiviteter natten mellem 15. og 16. april 1942, er det muligt at opstille et samlet forløb af missionen:

De to bombefly var af typen Whitley V, kom fra 138. squadron og startede fra RAF basen Tempsford kl. 23,17 engelsk tid. Ifølge et kort over "Raid Tracks 15/16 April" passerede flyene den engelske kyst ved Cromer i Norfolk, og herfra er markeret en rute i nordøstlig retning med målangivelsen "Amager". Begge fly kom - trods beskydning fra tyske luftværnsbatterier - uskadte hjem til basen og blev noteret for flyvetider på 8 timer og 38, henholdsvis 52 minutter, hvilket passer udmærket med varigheden af en flyvning fra Tempsford til København og retur med den ekstra flyvetid over de to målområder. Men den sædvanlige rapportering af bombningerne mangler i arkiverne.

Var angrebet på B&W i virkeligheden en afledningsmanøvre?

B&W var højt prioriteret på RAF's liste over industrimål i de besatte lande, hvilket især skyldtes B&W 's kapacitet til at indgå i produktion af de frygtede tyske u-både. Squadron 138 var imidlertid en specialeskadron med opgaver fra SOE, Special Operations Executive, hvis formål var at understøtte modstandskampen i de besatte lande. Samme nat startede således en tredje Whitley V mod Danmark i endnu et forsøg på at nedkaste tre faldskærmsagenter, de SOE uddannede danske modstandsfolk Rottbøll, Johannesen og Mikkelsen, over et udvalgt nedkastningsfelt på Midtsjælland. Lignende afledningsmanøvrer havde før været benyttet ved SOE operationer i Danmark, så dette sammenfald har næppe været tilfældigt: Det er derfor sandsynligt, at B&W aktionen - og den noget formåsløse bombning på Amager Fælled - alene skulle mindske risikoen for, at en enlig overflyvning kunne udløse eftersøgningen af nedkastede modstandsfolk?

At englænderne rent faktisk tillagde B&W stor betydning som strategisk bombemål kom beviset på trekvart år senere, den 27. januar 1943, hvor B&W på Christianshavn blev udsat for et omfattende luftangreb; mere herom på www.chrarkiv.dk .

Kilder:

Søren Flensteds arkiv "Airwar over Denmark".
Henrik Skov Kristensen m.fl. "Vestallierede Luftangreb i Danmark under 2. verdenskrig"

